

Udtalelser af seminarielærer Augo Lynge citeret i en artikel af Knud Oldendow

Det grønlandske Selskabs Årsskrift 1939

Kan vi, så få, så fattige, så spredte som vi er, nogen sinde blive et selvstændigt folk? Har et så lille folk som det grønlandske, en miniaturebefolkning på størrelse med Viborg, spredt over en mægtig kyst på en strækning som fra Skagen til Syditalien overhovedet eksistensmuligheder med hensyn til race, kultur og sprog? Herpå svarer dansksprogs-tilhængerne: Nej!

Lige fra de allerførste europæere satte foden på Grønland, siden den danske kolonisations begyndelse, er der ført krig mellem eskimoisk og europæisk. I de 200 år, der er gået, har der i det stille været kamp mellem eskimoisk og dansk blod, mellem den primitive eskimoiske kultur og den overlegne europæiske kultur, men først og fremmest mellem eskimoisk og kristen religion. *Religiøst* er den ulige kamp forlængst bragt til afslutning. Den gamle eskimoiske feticisme har lidt nederlag overfor den kristne religion. Og der er vist ingen, der beklager dette. Uden kristendommen ville vi i hvert fald have stået på et meget lavere kulturstandpunkt end nu om stunder.

Når ret skal være ret, kan man vel ikke sige andet, end at folk, der er fremkommet som blandinger mellem den hvide og den farvede mand, ikke er ansete i verden. Vi behøver kun at minde om mestizer og mulatter i Amerika, som måske nok anses for at stå en smule højere end den ublandede indianer og neger, men langt under den fuldblods Amerikaner. Det samme er tilfældet i Grønland. Begrebet grønlænder omfatter alle afskygninger fra ren eskimo til 99 pct. dansker, fysisk og åndelig set, men han *anerkendes* ikke som dansker. Han er og bliver grønlænder, måske ikke *helt* en eskimo, men dog en farvet mand, der er danskeren underlegen. Endnu kan man ikke sige andet, end at grønlænderen er en anden classes mand i sit eget land. Ikke fordi de danske *vil have* det, men fordi folk, der ikke står på højde i kultur, oplysning osv., er og bliver et anden classes folk. Som kendsgerning kan det anføres, at bortset fra ganske få undtagelser står selv de mest blandede under grønlandsk ret, har ikke de danskes rettigheder, har ikke adgang til den opdragelse, der kan

fås af andre statsborgere. (Endnu anno 1938 findes der ikke en eneste grønlander, der nogen sinde har besøgt Danmarks højeste læreanstalt, og det, skønt der ellers rundt om i verden findes masser af farvede studenter.)

Kulturelt står vi på en skillevej. Erhvervsskiftet er nu forlængst en kendsgerning, idet der i Grønlands styrelse er en bevidst vilje til at føre grønlanderne fra det primitive jægerstadium til mindre kulturfjendske erhverv.

Udtalelser af digteren Henrik Lund citeret i ovennævnte artikel af Knud Oldendow

Det grønlandske Selskabs Årsskrift 1939

„I de senere år er kravene til undervisningen steget, og flere og flere af vore unge landsmænd lærer håndværk i Danmark. Det mærkes nu, at mange ved at se forholdene i Danmark finder dem *ideelle* og længes efter og stræber hen til, at der kan blive ligesådan i Grønland, uden at de tænker på, at Grønland og Danmark er meget forskellige, befolkningen og erhvervene ligeså. Men ikke mindst på det åndelige område er der såre stor ulighed.

Denne mangel på inderlig forståelse og trangten til hastigt at nå frem har også

relation til kravet om at lære dansk. Det de kalder „Landets åbning“ forøger også iveren.

For mit vedkommende har jeg i sin tid tilsluttet mig til dem, der mener, at der bør undervises i dansk. Men jeg havde ikke tænkt mig, at faget skulle stilles over alle andre eller tage pladsen op for andet, endsige give anledning til ringeagt for grønlandsk. – Men nu ser man – af den iver, hvormed dansk drives – at det ligesom bruges til og let kan forstås som middel til udryddelse af vort grønlandske sprog.“